

ÄLDREFÖRVALTNINGEN

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 119-185/2008
SID 1 (5)
2008-08-20

Handläggare: Margareta Venizelos
Telefon: 08-508 36 206

Till
Äldrenämnden
den 16 september 2008

Svar på remiss; Livskvalitet på äldreboendet. Revisionsrapport 2008/3

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar följande.

1. Äldrenämnden beslutar att som sitt svar på remissen överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen

Gunnel Rohlin
direktör

Sammanfattning

Revisionskontorets granskning visar en god fysisk omvårdnad, men en generell brist på social stimulans och sociala aktiviteter inom vård- och omsorgsboendena för äldre. Granskningen visar därutöver att det finns brister i dokumentationen för den enskilde. Kontoret anser att det är en angelägen uppgift för stadsdelsnämnderna att, genom en individuell planering och uppföljning, säkerställa de äldres integritet, självbestämmande och delaktighet.

Revisionskontoret konstaterar att det i budget 2008 finns två verksamhetsmål angivna som berör livskvalitet för äldre i vård- och omsorgsboenden. Enligt kontoret ger dessa mål inte tillräcklig vägledning för verksamheten. Det behövs tydligare mål och indikatorer på både central och stadsdelsnämnds nivå. Det finns också behov av en för staden gemensam värdegrund med etiska riktlinjer som stöd i äldreomsorgen

Äldreförvaltningen ser det angeläget att ett arbete med gemensam värdegrund för staden påbörjas. Det är likaså angeläget att arbetet sker i enlighet med ett eventuellt beslut om en nationell värdegrund.

Äldreförvaltningen instämmer med revisionskontoret i vikten av dokumentation och ett meningsfullt innehåll i vardagen för såväl de boende som grupp som för individen. Förvaltningen ser det som väsentligt att de individuella genomförandeplanerna upprättas tillsammans med den enskilde och att där även regleras vardagens innehåll och aktiviteter.

Äldreförvaltningen instämmer med revisionskontoret i vikten av tydliga centrala mål och indikatorer samt att verksamhetsmålen konkretiseras på nämndnivå.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningens stab i samarbete med avdelningen för strategi och planering. Kommunstyrelsens pensionärsråd och Äldrenämndens handikappråd har tagit del 2008-09-09.

Bakgrund och syfte

Enligt stadens äldreplan och kommunfullmäktiges budget 2008 ska staden fokusera på ökad livskvalitet för äldre, bl.a. genom ett större socialt innehåll i verksamheten. Revisionskontoret har utifrån detta granskat två vård- och omsorgsboenden inom vardera stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm.

Syftet har varit att bedöma om äldre med behov av social stimulans och stöd i sociala aktiviteter får detta tillgodosett i enlighet med kommunfullmäktiges ambition att öka livskvaliteten för äldre.

I granskningen har också ingått styrning och uppföljning på olika nivåer av äldreomsorgen samt den individuella dokumentationen på enhetsnivå.

Rapporten

Revisionskontorets granskning visar en god fysisk omvårdnad men en generell brist på social stimulans och sociala aktiviteter inom vård- och omsorgsboendena för äldre. Det finns också brister i den individuella dokumentationen. Framkomna brister har sedan tidigare tagits upp som förbättringsområden av såväl äldreomsorgsinspektörer och äldreombudsman som av externa granskare.

Kommunstyrelsen och Äldrenämnden har en viktig uppgift i att övergripande säkerställa en positiv utveckling inom äldreomsorgen, bl.a. genom att stödja ett systematiskt kvalitetsarbete.

Styrning och uppföljning

Revisionskontoret konstaterar att styrningen och uppföljningen av det sociala innehållet i vård- och omsorgsboendena behöver utvecklas. I budget för 2008 finns två verksamhetsmål angivna som berör livskvalitet för äldre. Dessa mål är inte tillräcklig vägledning för

verksamheten och de är därutöver sällan nedbrutna på nämndnivå. Det behövs tydligare mål och indikatorer på både central och stadsdelsnämndsnivå. Det behövs också en för staden gemensam värdegrund med etiska riktlinjer som stöd i äldreomsorgen.

Det är även angeläget att enheternas åtaganden och garantier blir mer konkreta och uppföljningsbara, liksom en utveckling av enheternas planering och uppföljning av det sociala innehållet i verksamheten för de äldre.

Dokumentation

Granskningen visar att det finns stora brister i dokumentationen för den enskilde vid flertalet av de granskade enheterna. Dokumentationen innehåller inte en tillräcklig, väsentlig och korrekt information.

Som stöd för en systematisk utförardokumentation har staden nyligen infört ParaSol-systemet. Kontoret konstaterar att övergången från manuell till datoriserad dokumentation har inneburit såväl praktiska problem som fortsatt behov av information och utbildning.

Socialt innehåll i dagen

Revisionskontoret pekar på att det finns ett gap mellan de politiska ambitionerna och verkligheten för de äldre på stadens vård- och omsorgsboenden. Avsaknaden av ett meningsfullt innehåll i vardagen är påtaglig i flera av de granskade gruppboendena. Det finns ett behov av att utveckla måltiderna samt utevistelser och sociala aktiviteter.

Av granskningen framgår att det sällan finns någon individuell planering i syfte att erbjuda varje boende ett socialt innehåll i dagen. Kontoret anser det vara en angelägen uppgift för stadsdelsnämnderna att, genom en individuell planering och uppföljning, säkerställa de äldres integritet, självbestämmande och delaktighet.

Enligt kontorets mening har en kunnig, engagerad och närvarande ledning och en personal med rätt kompetens samt tillräcklig bemanning en avgörande betydelse för att uppnå socialtjänstlagens krav samt kommunfullmäktiges mål om kvalitet.

Kontoret understryker vikten av att det finns resurser och arbetsformer som gör det möjligt att uppfylla socialtjänstens uppdrag.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Styrning och uppföljning

Revisionskontoret konstaterar att det i budget 2008 finns två verksamhetsmål angivna som berör livskvalitet för äldre i vård- och omsorgsboenden. Enligt kontoret ger dessa mål inte tillräcklig vägledning för verksamheten. Målen är inte heller alltid nedbrutna på nämndnivå. Äldreförvaltningen instämmer med revisionskontoret i vikten av tydliga centrala mål samt att på nämndnivå konkretisera och tydliggöra verksamhetsmålen för att möjliggöra måluppfyllelse på enhetsnivå. Utformningen av och antalet stadsgemensamma indikatorer för äldreomsorgen är här av stor vikt.

Äldreförvaltningen ser liksom revisionskontoret att vissa brister inom äldreomsorgen konstateras fortlöpande utan att det sker någon påtaglig förändring. Återkommande brister kommer att synliggöras kontinuerligt i äldrenämndens årliga verksamhets- och kvalitetsredovisning. Incitamentet för förändring/förbättring på enhets- och nämndnivå förväntas därmed öka.

Några av stadens nämnder har utarbetat lokala värdegrunder. Staden är dock i avsaknad av en gemensam värdegrund för äldreomsorgen. I Vårdighetsutredningens betänkande Värdigt liv i äldreomsorgen SOU 2008:51 föreslås att socialtjänstlagen tillförs en särskild bestämmelse om nationell värdegrund för äldreomsorgen. Äldreförvaltningen ser det angeläget att ett arbete med gemensam värdegrund för staden påbörjas. Det är likaså angeläget att arbetet sker i enlighet med ett eventuellt beslut om en nationell värdegrund. Äldreförvaltningen och tidigare kompetensfonden erbjuder och har erbjudit seminarier kring etik och förhållningssätt.

Dokumentation

Äldreförvaltningen har liksom revisionskontoret uppmärksammat att det finns brister i dokumentationen. Förvaltningen påtalar fortlöpande vikten av hög kvalitet inom området.

Under 2005 vid införandet av Riktlinjer gällande dokumentation för utförare av äldreomsorg i Stockholms stad, genomförde staden en utbildningssatsning avseende dokumentation för samtliga personal; chefer, MAS'ar, vårdbiträden, sjuksköterskor och undersköterskor. Utbildningssatsningarna fortsätter på stadsdelsnämndsnivå via bl.a. kompetensstegen.

Socialt innehåll i dagen

Äldreförvaltningen instämmer med revisionskontoret i vikten av ett meningsfullt innehåll i vardagen för såväl de boende som grupp som för individen.

I betänkandet Värdigt liv i äldreomsorgen (SOU 2008:51) föreslås ett lagstadgande av genomförandeplaner. Förvaltningen är positiv till detta och understryker även vikten av behovet av vägledning hur en sådan plan ska/bör vara utformad.

Av Stockholms stads äldreplan 2007-2011 framgår att boende i vård- och omsorgsboende ska ha rätt till regelbunden utevistelse och att möjligheter till sociala aktiviteter ska finnas. Förvaltningen ser det som väsentligt att de individuella genomförandeplanerna upprättas tillsammans med den enskilde och att där även regleras vardagens innehåll och aktiviteter. Engagemang och genomtänkta arbetsformer och arbetssätt är av stor vikt för såväl genomförandet som genomslaget av det sociala innehållet i vardagen.

I budget 2008-2010 har äldrenämnden fått i uppdrag att utveckla kulturinsatserna inom äldreomsorgen. Äldreförvaltningen genomför fr.o.m. 2008 tillsammans med kulturförvaltningen ett samverkansprojekt avseende särskilda kulturinsatser inom äldreomsorgen. Målet är att de äldre ska få glädje och stimulans i sin vardag och att medvetandegöra personalen om kulturens betydelse för välbefinnandet samt att utveckla personalens arbets-

metodik så att kulturen blir ett naturligt inslag i det dagliga arbetet. Under 2008 genomförs ett pilotprojekt inom Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd för utformning av en modell för kulturens integration i verksamheten. Modellens spridning och implementering kommer att ske bl.a. via de kulturombud som finns inom respektive stadsdelsnämnd.

Bilaga

Revisionsrapport 2008/3